

za našim Jurčičem in Kersnikom! — Nekaj novega na našem odru je bila tudi dne 16. decembra vprizorjena »Rdeča kapica«, bajka s petjem in plesom v štirih slikah, spisala Marija Thiede. Naivnost je lepa reč, zlasti v bajkah. Toda če je stvar prenaivna . . .

Dne 23. in 26. decembra pa se je predstavljala prvič v našem gledišču velika, po Sienkiewiczovem znanem romanu spisana drama »Quo vadis?« O tem delu kaj več prihodnjič! —

Razen navedenih novitet so bile na vrsti zadnji čas sledeče starejše drame: dne 30. novembra Finžgarjev »Divji lovec«, dne 8. decembra Morretov »Gospod Jakob«, dne 16. decembra veseloigra »Na kosilu bom prisvoji materi«, spisala A. Decomcelle in L. Thiboust, dne 18. decembra burka »Brez denarja« in 26. decembra popoldne »Pepelka«.

B. Opera. Operne predstave zadnjega časa so bile: dne 28. novembra »Prodana nevesta«, dne 2. in 4. »Cavalleria rusticana«, dne 8. decembra »Dalibor«, a dne 20. decembra »Psoglavci«, velika opera v treh dejanjih in šestih slikah, po romanu Al. Jiraska spisal K. Šipek, godbo zložil Karel Kovařovic. Ocenoglasbe v tej znameniti operi smo si izprosili od strokovnjaka in upamo, da bomo v položaju, v prihodnjem listu jo priobčiti. A tudi dejanje v tej operi je tako dramatiško in v več kot enem oziru zanimivo, da odkritosrčno obžalujemo, da se radi pomanjkanja prostora ne moremo baviti obširneje ž njim. To delo nas je iznova uverilo, da je docela upravičeno, da se govori o samobitni češki umetnosti!

Dr. Fr. Zbařnik.

Upodablajoča umetnost

Izložba moderne francoske umetnosti v Pragi. Društvo čeških umetnikov »Manes«, ki vedno čileje procvita, je presenetilo Prago z novo prekrasno izložbo. Najboljše in prve francoske umetnike je spoznala češka publika na tej razstavi: sveže, jake konture Degasove, briljantne boje Monetove, Besnerda divne portrete francoskih dam, ki zna tako nepopisno prikazati vse ženske čare, duhovitost in temperament obrazov in ono živo, svežo, dehtečo polt ženskega vratu in ram, na katerih igrajo razkošni refleksi bogatih salonov, sanjave idile Amanove, ž njegovimi modernimi, v neko novo, vabljivo romantiko prestavljenimi damami, priprosto grško lepoto prvega oznanjevalca francoske nove umetnosti de Chavannesa in divne Harrisonove slike intimnih krasot prirode. Oh, ti Francozi, kako razumejo lepoto življenja, prirode, slavospeve jasnih barv in oni fini trepet solnčne in umetne svetlobe! Ali nekaj je interesantno: razen znanega Mennierjevega kipa v bronzi »Rudokop pri delu« ni niti enega socialnega sujeta in najjačja, najsugestivnejša — najrabi-jatnejša bi skoro rekla — dela v izložbi so trije kipi iz bronze, ki jih je ustvarila ženska, Marta Amcén. Stari, izdelani konji, ki vlečejo veliko skalo na težkem vozu, eden izmed njih se je zgrudil na tla in poginil. In zopet dva majhna, a silna konja, vprežena v težko dvokolnico, in naposled dva bežeča, splašena konja s prvim delom odtrganega voza. Silni, brutalni umotvori z vso divjostjo, krutostjo in istinitostjo prirode. —

Končno še par aforizmov iz predgovora, ki ga je pripojil duhoviti češki kritik F. X. Šalda katalogu izložbe: »Naše trdno prepričanje je, da se niveau

domače umetnosti ne da dvigniti drugače, kakor da se vedno in vedno kaže na prave vrhunce današnje svetovne umetnosti.« — »Umetnost je pravica sama in daje vsakemu, kolikor zasluži.« — »Razumeti umetnost je umetnost.« —

Zofka Kvedrova.

Prešernov portret. Gospoda dr. Dečko in Kolenc v Celju sta poskrbela za to, da smo dobili Slovenci pred kratkim Prešernov portret, majhno nadomestilo za — obetovani nam spomenik velikega našega pesnika. Portret je izdelal gosp. Al. Šubic po sliki Kurza pl. Goldensteinskega, ki se nahaja, če se ne motimo, v posesti gospoda ravnatelja Fr. Levca. Tej sliki gre po zagotovilu verodostojnih svedokov glede podobnosti s pesnikom pred vsemi drugimi prednost, dasi je tudi ta delana le po spominu. V strokovno oceno reprodukcije se ne moremo spuščati. Morda nam jo poda kateri naših slikarjev-veščakov. V ozadju portreta je videti Prešernovo rojstno hišo. Škoda, da nam posebej ne naslika kdo Prešernovega doma, ki leži vendar tako idilsko v obližju cerkvice sv. Marka! Taki ozadki doslej na portretih menda niso bili običajni. Kaki nagibi so bili gospodu Šubicu merodajni za to, da se je odločil zanj, nam ni znano. Najbrž je vpošteval željo številnih Prešernovih čestilcev, ki bi poznali radi tudi dom njegov. No, s tega stališča slikarju ne ugovarjamo! — Vsekakor naj bi krasil Prešernov portret salon vsake slovenske narodne hiše! Cena — ?

Z.

Splošni pregled

»Večer Konopnicke«. V proslavo petindvajsetletnega literarnega delovanja slovite poljske pesnikinje in pisateljice je priredil odbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« dne 7. decembra v »Narodnem domu« v Ljubljani umetniško-zabaven večer. Naše dame so se se s tem vrlo pridružile svojim poljskim in češkim sestram ter pokazale, da se živo zavedajo dolžnosti, ki jim jih nalaga slovanska ideja. Tisti časi, ko so nas hoteli nasprotniki prepričati, da smo Slovenci neznamen narodič, ki nima nobene pravice do eksistence, in ko smo bili mi tako kratkovidni, da smo jim verjeli, so, hvala Bogu, minuli! Zdaj vemo: Slovani smo in kar je slovanskega, je tudi slovensko! Program je bil prav srečno izbran in vseskozi v skladju s pomenom večera. Vršil se je ob primerno okrašeni sliki slavljenke. Prolog je govorila gospa Gevekarjeva. Očrtala je z markantnimi potezami značaj umetniškega delovanja slavne Poljakinje. Pri izvajanju pevskih točk sta se odlikovali zlasti gospa Julija dr. Ferjančičeva in gospodična Mira Devova. »Ljubljanski Zvon« je prinesel že v novembrski številki preteklega leta kratek životopis Konopnicke. Ondi jo bilo omenjeno med drugim, da je bil Sienkiewicz prvi, ki je spoznal izredni talent in genij Marije Konopnicke. Baš Sienkiewicz pa je zdaj napisal tudi prekrasno oceno o slovenskem delovanju te slavne rojakinje svoje. Žal, da nam ne pripušča prostor, da bi se nekoliko natančneje bavili s to oceno! —

—i—

Uradniško stavbno društvo. Važen del socialnega vprašanja bi bil ugodno rešen, če bi se res oživotvorilo uradniško stavbno društvo, čigar pravila so po prizadevanju g. župana Iv. Hribarja že potrjena. Namen društva je, pripomoči uradnikom do lastnega doma ter jih rešiti na ta način morda v najvažnejšem pogledu skrbi in nemara tudi — izkoriščanja in izsesavanja. Stiske